

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра виконавського мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інструментознавство, інструментовка та аранжування

Освітня програма Інструментально-виконавське мистецтво

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Інструментознавство, інструментовка та аранжування» є оволодіння елементарними необхідними знаннями палітри сучасного симфонічного оркестру. Розвиток художнього мислення студента через поглиблене вивчення художньо-технічних можливостей кожного інструмента зокрема, так і оркестрових груп загалом.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інструментознавство та інструментовка» є:

- розвиток художнього мислення студента-інструменталіста;
- поглиблене вивчення художньо-технічних можливостей кожного інструменту;
- вивчення художніх можливостей оркестрових груп зокрема та їх поєднання загалом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент

повинен **знати**:

1. будову кожного інструменту, засоби звуковідтворення, діапазон, характер звучання в різних регістрах, технічні можливості інструмента для симфонічного оркестру, особливості партитури для вокального ансамблю;
2. емоційно-виразові та формотворчі особливості кожного інструменту;
3. як використовуються інструменти в оркестровій практиці минулого і сучасності;
4. яким чином, у зв'язку з логікою розвитку музичного матеріалу, доцільно використовувати тембри інструментів, що вивчаються, для проведення мелодії, контрапункту, басового голосу, фігурації та оркестрової педалі, для

різноманітних спеціальних ефектів;
особливості нотації окремих оркестрових інструментів; а також **вміти:**
розрізняти на слух тембри інструментів, а також характерні їх поєднання;
визначати в партитурах симфонічного, народного та духового оркестрів,
характеристики та функції окремих інструментів і оркестрових груп;
правильно позначати іншомовні назви інструментів та основні прийоми гри в
партитурі (залежно від конкретної стилістики оркестрової партитури);
аналізувати фрагменти партитури з точки зору виконавської техніки та
виразових можливостей інструментів;
створити інструментальний супровід для сольних та ансамблевих вокальних
творів.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення дисципліни «Інструментознавство, інструментовка та аранжування» у студентів мають бути сформовані такі **компетентності:**

Зк 1 Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 14 Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК 2 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

ФК 3 Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва;

ФК 4 Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 5 Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

ФК 6 Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК 7 Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

ФК 9 Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК 10 Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

ФК 11 Здатність оперувати професійною термінологією.

ФК 12 Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 13 Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

ФК 15 Здатність здійснювати менеджерську та аранжувальну діяльність в сфері музичного мистецтва.

ФК 16 Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

ФК 18 Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

ПРН4: Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту;

ПРН5: Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН9: Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування (інструментування) музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (хору, ансамблю).

ПРН11: Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській та аранжувальній практичній діяльності.

ПРН12: володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом;

ПРН15: демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17: Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
практичні / семінарські	20
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
VII-VIII	Музичне мистецтво	IV	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
-------------------	----------------------	-------------------	-----------------------	--------------------	-------------------------

VII семестр

Змістовий модуль 1 Загальні відомості про сучасний симфонічний оркестр

Тема 1. Партитура та порядок запису оркестрових груп.	семінар	1,7	8	макс. 100 б.	вересень
Тема 2. Аколади та їх різновиди	семінар	2	8	макс. 100 б.	вересень
Тема 3. Найбільш вживані ключі та перелік інструментів, які їх вживають.	семінар	1,7	9	макс. 100 б.	жовтень

VII семестр

Змістовий модуль 2 Транспозиція та її вживання у оркестровій практиці.

Тема 1. Перелік транспонуючих інструментів сучасного симфонічного оркестру.	семінар	7	8	макс. 100 б.	жовтень
Тема 2. Транспонування в групі дерев'яних духових інструментів.	семінар	4	8	макс. 100 б.	листопад
Тема 3. Транспонування в групі мідних духових інструментів .	семінар	4	8	макс. 100 б.	листопад
Тема 4. Транспонування в групі струнних	семінар	4	8	макс. 100 б.	грудень

інструментів.					
---------------	--	--	--	--	--

VIII семестр

Змістовий модуль 3 Перелік груп сучасного симфонічного оркестру.

Тема 1. Характеристика групи дерев'яних духових	практичне заняття	7	8	макс. 100 б.	лютий
--	-------------------	---	---	-----------------	-------

інструментів.					
Тема 2. Характеристика групи мідних духових інструментів.	практичне заняття	7	6	макс. 100 б.	лютий
Тема 3. Характеристика групи струнно-смичкових інструментів	практичне заняття	7	6	макс. 100 б.	березень
Тема 4. Характеристика групи ударних та клавішних інструментів.	практичне заняття	7	6	макс. 100 б.	березень

VIII семестр

Змістовий модуль 4 Темброво-виразова специфіка використання сучасного інструментарію в оркестровій практиці.

Тема 1. Змістова палітра музичного твору та вживання групи дерев'яних духових інструментів.	практичне заняття	8	8	макс. 100 б.	квітень
Тема 2. Змістова палітра музичного твору та вживання групи мідних духових та ударних інструментів	практичне заняття	8	8	макс. 100 б.	травень
Тема 3. Змістова палітра музичного твору та вживання групи струнних, арфи та фортепіано.	практичне заняття	8	4	макс. 100 б.	травень

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	<u>I семестр</u> Змістовий модуль 1 – 25 балів Змістовий модуль 2 – 25 балів Іспит – 50 балів Підсумкова оцінка – 100 балів <u>II семестр</u> Змістовий модуль 1 – 25 балів Змістовий модуль 2 – 25 балів Іспит – 50 балів Підсумкова оцінка – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	До складання іспиту допускаються студенти, які за результатами двох змістових модулів набрали не менше як 25 балів.
7. Політика курсу	
Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Інструментознавство та інструментовка» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки	
бакалавра спеціальності 025 Музичне мистецтво. Предметом вивчення навчальної дисципліни є оволодіння знаннями з історії виникнення, розвитку та застосування музичних інструментів у різних формах колективного музикування. Засвоїти комплекс теоретичних знань щодо виконавських особливостей у звукоутворенні, специфіки артикуляційно-штрихових виразових засобів, розташування по теситурі та розподіл по фактурним функціям оркестрової партитури. Підготувати студентів до курсу практичної інструментовки з урахуванням специфіки творчих колективів.	
Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Загальні відомості про сучасний симфонічний оркестр. 2. Транспозиція та її вживання у оркестровій практиці. 3. Перелік груп сучасного симфонічного оркестру. 4. Тембрововиразова специфіка використання сучасного інструментарію в оркестровій практиці.	
На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин (90 – аудиторна робота, 90 – самостійна робота), 6 кредитів ЕКТС.	
8. Рекомендована література	
1. Модр А. Музыкальные инструменты. - Москва, - 1954.	
2. Зряковский А. Общий курс инструментоведения. - Москва, 1976.	
3. Дарлов. Д. Музичні інструменти	
4. Мальтер Л. Таблицы по инструментоведению.	

5. Римский-Корсаков Н.А. Основы оркестровки. Т.1 и II. Музгиз, 1959.
6. Рогань-Левицкий Д.М. Современный оркестр. Т.1-IV. Музгиз, 1953-1956.
7. Гулаки М. Инструменты симфонического оркестра. Музгиз, 1962.
8. Веприк А. Трактовка инструментов оркестра. Музгиз, 1948.

Викладач _____ /Вакалюк П.В./